

Leto XXI.

TRGOVSKI LIST

Številka 55.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Casopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 44-36. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaia vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sreda 18. maja 1938

Cena posamezni številki din 1'50

V tišini

V našem javnem življenju je zavlada tišina. Po tolikih letih ostrih bojev bi morali to tišino kar pozdraviti, če bi bila znak intenzivnega dela. Tega pa žal ni mogoče reči in nastala tišina je le bolj posledica apatičnosti za vsa javna vprašanja, ki se vedno bolj širi. Zato tudi opažamo, da se nobena misel ne more prav izživeti, da tudi najbolj dobro mišljene in tudi najbolj potrebne akcije zamro, čim so spočete. Tako doživljamo vedno le z močnim krikom začete polete, do skokov pa nikdar ne pridemo. Polagoma se je nabrala že cela vrsta takšnih začeti in v zraku obviselih akcij in kar računati moramo s tem, da se bo njih število še prav znatno povečalo. Ko pa ljudje vidijo, da se nobena akcija ne končuje z uspehom, postajajo seveda apatični, saj morajo dobiti vtis, da je itak vsak napor zaman.

Morda pa bi bilo sedaj v tišini le mogoče, da bi se glede svojih akcij malo dogovorili in da bi začeli misliti na to, katere akcije moramo najprej dovršiti in katere bi mogli kot manj nujne odložiti. Ni vendar treba, da bi vodili kar deset akcij naenkrat in z nobeno ne imeli uspeha, temveč je mnogo bolje, da vodimo le dve, tri, a vsaj eno gotovo izvedemo.

Takšen dogovor pa bi bil v sedanjem trenutku še zlasti potreben. Uredba o 4-milijardnem notranjem posojilu je razpisana in tudi je že določeno, kako se bo uporabila prva tranša v višini 700 milijonov din. Mislimo, da bi morali mi nastopiti s čisto konkretnim načrtom, kaj se naj iz tega denarja napravi v Sloveniji. Ne sme se ponavljati, kakor se je dogodilo pred kratkim, da si nismo sami na jasnem, kaj nam je najbolj potrebno. Le majhen spor med nami o potrebnih investicijah v Sloveniji zadostuje, da se nam bo pokleklo, da pridejo te investicije na vrsto, kadar si bomo sami o njih edini. Če kdaj, potem moramo biti absolutno enotni, kadar se dele investicije iz notranjega posojila.

Imamo pa še mnogo tehtnejši razlog, da smo enotni. Slovenija doživlja kot pasivna pokrajina zaradi čezmernih žitnih cen novo gospodarsko nezgodo. Vso legitimacijo imamo za zahtevo, da se nam ta nezgoda olajša z večjimi javnimi deli. Kadar zahteva že gola prehrana od Slovenije tako silno povečanih izdatkov, takrat se mora dati Sloveniji prilika, da za te povečane izdatke potrebni denar tudi zasluži. To tem bolj, ker je Slovenija leta in leta dajala za druge ter se pri tem docela izčrpala, da je danes sama pomoči najbolj potrebna.

Pa še iz nekega drugega razloga bi bilo nujno potrebno, da bi nastopali za uresničenje naših zahtev malo bolj enotno in bolj dogovorno. Prav za prav smo Slovenci svoje potrebe poudarjali doslej tako slabotno, da že ni bilo treba posebnih naporov, pa so se znašle te zahteve na mrtvem tiru. Včasih je bilo že zadosti, da se je nekoliko izigrala ena naših skupin proti drugi, pa je bilo pozabljeno, kaj smo prav za prav hoteli. Bili smo že srečni, da smo si mogli drug drugemu pošteno zagosti in vse drugo je bilo pozabljeno. Pa smo tudi v resnici znali drug drugemu delati sitnosti in težave. Samo vprašati smo se vselej pozabili, kaj smo prav za prav od tega imeli.

Včasih bi bilo dobro, da bi pogledali na te svoje medsebojne prijaznosti tudi s perspektive tujca, ki zaman ugiba, zakaj vidimo le svoja medsebojna nasprotja, slepi pa smo za vse drugo. Saj se okoli nas ne dogajajo navadne stvari, saj smo kar neprestano priča dogodkov, ki morajo prej ali slej postati usodne važnosti za naš narod. Vendar bi bil že čas, da bi tudi na te dogodke malo mislili in da bi njim primerno uravnali svoje korake. Kajti v zadnjem hipu se ne more vedno storiti to, kar bi se

hotel. V zadnjem hipu je dostikrat že vse prepozno. Posebno pa velja to za odnose med narodi. Če se drugi in močnejši narodi pripravljajo leta in leta, potem je že naivnost misliti, da ne bomo krvavo plačali svoje nepripravljenosti. Toliko in toliko let smo bili le za nakovalo drugim, da bi se te nevesele navade res že lahko naveličali. Toda če bomo le še nadalje drug drugemu nasprotovali, potem bomo še naprej le nakovalo, po katerem se bije.

V vsakdanjem življenju se takšne in podobne besede dostikrat slišijo, v našem javnem življenju pa se kar ne smejo oglasiti. Zato pa tudi ostaja vse pri starem in naša nepripravljenost je kar permanentna in splošna. Nepripravljeni smo na vse, na velike zunanje ko na velike notranje dogodke. Ta nepripravljenost je naša krivda in more postati tudi naša usoda, če se ne bomo prav kmalu zavedli, v kako veliki nevarnosti smo.

Tako je bilo več prijavljenih ko odjavljenih obratov v IV. lanskem tromesečju 112, v I. letošnjem pa 127. Napredek pa izkazujeta le trgovina in obrt. Tako je število trgovinskih obratov naraslo za 37 (v prejšnjem tromesečju za 32), obrtniških celo za 98 (39), dočim je število gostinskih obratov padlo za 8, dočim je število industrijskih ostalo neizpremenjeno.

Vseh industrij v Sloveniji je sedaj 401, od katerih ima sedež v Ljubljani in okolici 112.

Med trgovinskimi obrati je najbolj nazadovalo število trgovin z deželnimi pridelki, z živili, sejarjev in branjevcev. Najbolj pa je naraslo število trgovin z mešanim blagom (93 prijav in 56 odjav), trgovin z lesom (17 prijav, 12 odjav) ter taksiji (10 prijav, 8 odjav).

Od obrtniških obratov je najbolj nazadovalo število mlinov (3 prijave in 15 odjav), šivilj (10 prijav, 19 odjav), mesarjev (18 prijav in 25 odjav), čevljarjev (31 prijav, 37 odjav), kolarjev itd. Najbolj pa je naraslo število krojaških obrtov (41 prijav, 15 odjav), krojačic (za 11), brivcev in frizerjev za 14, pekov za 8, itd.

Med gostinskimi obrati je bilo odjavljenih skupno 71 obratov, prijavljenih 63, da je njih število padlo za 8. Najbolj so padli gostilniški obrati (38 prijav in 55 odjav), najbolj pa napredovale krčme (17 prijav in 7 odjav). Znova se vidi, da pada število boljših lokalov in da raste število manjših. Pavperizacija prebivalstva se vidi v tem pojavu.

V splošnem so krajevno razdeljene prijave in odjave precej enakomerno.

(Podrobnejše poročilo o gibanju obratov objavimo prihodnjič.)

Kaj se bo vse zidalo v Beogradu iz državnih sredstev

Pod predsedstvom gradbene ministrstva Stošovića je bila v gradbenem ministru drugo konferenca glede stavb, ki se naj postavijo v Beogradu. Dosedaj so urejena vprašanja glede zadave naslednjih stavb: opere, etnografskega muzeja, gimnazije, akademske menze, mešane meščanske šole in višje pedagoške šole, ograje okoli univerzitetnih stavb ter vprašanje ekspropriacije zemljišč okoli Narodne skupščine. Na konferenci se je razpravljalo tudi o stavbišču za ginekološko-babiško kliniko v Klinični ulici ter dermatoško-venerološko kliniko na vogalu Tyrševe ulice in Buljvara Osvobojenja, nadalje se je razpravljalo o stavbišču za zavod za raziskavanje in zdravljenje raka ter se bodo za ta zavod v kratkem pričeli delati načrti. Nadalje se bodo napravili dostopi za pančevaški most, regulirala se bo cela vrsta ulic, pri Carevi Čupriji pa se bo napravil nadvoz čez progno.

Vsiljive metode krošnjarjev in prodajalcev

Že večkrat smo v našem listu žigosali metode, s katerimi nekateri vsiljujejo ljudem svoje blago. En tak primer je tudi naslednji: Po ljubljanskih gostilnah in kavarnah hodi neki prodajalec knjizic in to svojo robo na vsiljiv način nudi gostom. V zadnjem času prodaja tudi vozni red. V tem voznem redu je nekak seznam ulic, ki pa je že tri leta star in zato seveda v mno-

Sedemdeset milijonov din hočejo zaslužiti špekulanti pri žitu

»Jugoslovenski Kurir« piše:

Zaradi špekulacij s pšenico je naglo poskočila cena ter dosegla v Bajmoku že 260 din za 100 kg. V tujini je cena moke 125 din, kar pomeni, da je pri nas pšenica za 108% dražja kakor v tujini. Del javnosti je zato razpravljal o potrebi, da se pusti k nam tuja pšenica, in sicer carine prosto, da bi se s tem zbil akcija špekulantov. Špekulanti, ki imajo v svojih rokah velike zaloge pšenice, računajo z vso gotovostjo, da bodo z višjimi cenami »zaradili« 70 milijonov din. Teh 70 milijonov din bi jim morali plačati potrošniki v mestih in naših pasivnih krajih. To »zarado« 70 milijonov din bi zaslužili, če bi prodali samo 10 tisoč vagonov, na kolikor se cenijo njih zaloge.

Zaradi visoke cene pšenice so morali pričeti v pasivnih krajih že kupovati koruzo, ker cen za pšenico ne zmorejo več. A tudi cena koruze je že začela rasti.

Zaradi špekulativnega skoka cen pšenice se je podražil kruh v naših glavnih mestih, kakor v Beo-

gradu, Zagrebu, Sarajevu itd. V Beogradu je od preteklega tedna sem skočila cena črnemu kruhu za 1 din pri kilogramu.

Se 9. marca je bila pri nas uradna nakupna cena za pšenico okoli 160 din. 9. marca pa je pritisnila špekulacija in dvignila cen na trgu na 180 din, danes pa je cena dosegla že 250 in tudi 260 din.

To je popolnoma nenaraven skok cen! Če ne bi bilo zalog v državi, bi se moglo to še nekako razumeti. Toda zaloge v državi so, čeprav ne v rokah trgovcev. Trdi se, da imajo velike zaloge veliki kmetski posestniki. Ker se je njih gmotno stanje zaradi dviga cen ter zaradi ugodne likvidacije kmečkih dolgov, pa tudi zaradi rentabilnega gojenja izvozne živine zelo zboljšalo, niso prodajali pšenice ter čakali, da je cena narasla. In ta špekulacija usodno vpliva pri razvoju cen pšenice. PRIZAD je sicer znižal svoje uradne odkupne cene, vendar pa to ni pokazalo nobenega učinka. (PRIZAD bi pač moral spraviti na trg nove količine pšenice in potem bi pretirano vi-

soka cena pšenice hitro padla). Izvozniki krogi cenijo, da imamo še vedno v državi okoli 8 do 10 tisoč vagonov presežka pšenice. Zanimanje javnosti velja predvsem vprašanju, če se bo dovolil iz tujine prosti uvoz pšenice ali ne. Izvozniki so mnenja, da do tega ne bo prišlo, ker so prepričani, da se pšenica ne bo mogla obdržati na sedanji visoki ceni in da bodo cene pšenice začele v kratkem padati.

V zadnjem času je začela Češkoslovaška na debelo nakupovati koruzo proti plačilu v kliringih. Pri tem plačuje Češkoslovaška mnogo višje cene, kakor pa jih je dosegla v zadnjih tednih naša koruza proti plačilu v svobodnih devizah. Češkoslovaška nakupuje koruzo sedaj namesto Avstrije, ki zaradi novih razmer zaenkrat ne more kupovati koruze.

Smatra se, da bo trajala čvrsta tendenca za koruzo še nadalje, ker se je setev nove koruze zaradi vremenskih neprilik zakasnila in ker prihaja tudi iz Argentine vest o slabših izgledih za koruzo.

Kongresni prospekti so izšli

Prva polovica pripravljalnega dela za III. vsedrjavni trgovski kongres v Ljubljani je končana. Natiskana je slovenska naklada prospektov za izlete in ekskurzije in prav tako je tudi že dotiskana hrvaška naklada in v kratkem bodo gotovi tudi prospekti, natisnjeni v cirilici. Z vso paro se sedaj razpošiljajo prospekti na vsa združenja. Naloga vseh trgovskih združenj je sedaj, da razdele prospekte med one člane, ki se bodo trgovskega kongresa gotovo udeležili, ker le za take ima prospekt izletov pomen.

Prospekt sam je kar cela brošura. Na vsej naslovni strani, ki ima format 12,5 x 20 cm, ima zelo posrečen in krasno reproduciran pogled na Ljubljano iz Tivolija. Iz košatega zelenja tivolskega drevoreda se dviga impozanten blok Pokojninskega zavoda z nebotičnikom, na obeh straneh so vidni stolpi stare Ljubljane, nad vsem pa se dviga ponosni stari ljubljanski grad. Čez vso zadnjo stran pa ima prospekt odlično zadet posnetek Bleda z otokom, s starim gradom in sivim stolom v ozadju.

Poleg uvodne besede objavlja prospekt na nadaljnjih 16 straneh podroben opis vseh predvidenih 23 ekskurzij in izletov. Za vsak izlet in za vsako ekskurzijo je natančno določen vozni in ogledni red, je podrobno navedeno, kje in kdaj bodo ogledi podjetij, kdaj bodo ko-

sila in večerje in kdaj družabne prireditve. Poleg tega pa podaja prospekt v leksikalno zgoščeni obliki informativen opis krajev ter tvrdk in tovarn, ki si jih bodo izletniki ogledali. Na ta način bodo vsi udeleženci zadostno pripravljene za ekskurzije. Predvsem pa se bodo mogli že na podlagi prospekta odločiti, katera ekskurzija oziroma kateri izlet bi najbolj ustrezal njih osebnim željam. Besedilo osvetljuje tudi dvanajst klišejev, da si more kongresni udeleženec še bolj spopolniti svojo sliko o izletih. Zaradi enostavnosti ima vsak izlet svojo zaporedno številko ter so s tem pri prijavi tudi izključne vsake pomote. Končno navaja prospekt tudi cene za vsak izlet. Iz podanih cen je videti, da se je prireditveni odbor pošteno potrudil, da bodo izleti čim cenejši. Saj velja en izlet z vožnjo in hrano od 70 do 180 din, kar je pač odvisno od oddaljenosti krajev.

Vsak prospekt ima na koncu perforiran list, na katerem so na eni strani navodila za udeležence izletov, druga stran pa je prijavnica, na kateri naj vsak interesent napiše, katere ekskurzije oziroma katerega izleta se hoče udeležiti. Ta list naj izletnik odtrga ter pošlje prijavnico v kuverti izletnemu odseku kongresnega odbora, Ljubljana, Trgovski dom. Te prijavnice morajo biti v rokah izletnega odseka najkasneje do 28. maja, ker drugače izletni odsek ne more jamčiti, da bo vse brezhibno pripravil.

Apeliramo znova na vsa trgovska združenja ter na vse trgovce, da opozore na te prospekte vse, ki se nameravajo udeležiti ljubljanskega kongresa. Zlasti pa prosimo uprave združenj, da pouče članstvo o nujnosti pravočasnih prijav in da jih nato vsak dan opozarjajo. Z živo propagando pa naj tudi pripomorejo, da bodo vsi pripravljene izleti čim bolj uspeli.

Trgovina in obrt napredujeta Statistika Zbornice za I. letošnje tromesečje

Preobrat, ki se je začel v trgovini in obrtu že proti koncu leta 1936., se še nadaljuje. Dočim je v vseh letih po izbruhu svetovne gospodarske krize število trgovin-

skih in obrtniških obratov padalo naravnost katastrofalno, saj se je zmanjšalo za celo četrtino, se je začelo sedaj število obratov zopet dvigati.

gem netočen. Tudi seznam advokatov je precej pomanjkljiv, saj se zdi, da je enostavno prepisan iz Kolmanovega voznega reda, ki je prvi uvedel te vrste praktičnih seznamov. Je že tako pri nas Sloveniji: Čim izda kdo kaj novega, ga takoj prično posnemati drugi, ki sicer nimajo sami nobenih originalnih zamislekov, pač pa hočejo od ideje drugih profitirati.

Že Babilonci so tlakovali ceste,

kakor nam dokazujejo novejša arheološka odkritja. Rimljani so pa bili že pravi mojstri v zidanju cest. Stare rimske ceste so propadle v srednjem veku. Naše vozne ceste leže še marsikje v črti starih rimskih cest in v svojo sramoto moramo priznati, da so mnoge naše ceste slabše od starih rimskih. Skoraj vsi sosedi so nas prehiteli za več desetletij, zato bi morali pri nas tem bolj intenzivno graditi moderne ceste, da bi vsaj nekoliko dohiteli druge države in da ne bomo ostali izločeni iz modernega mednarodnega cestnega prometa. O tem bodo morali razpravljati na kongresu Društva za ceste v Ljubljani med velesejmskimi dnevi, ko bo tudi (od 4. do 13. junija) na velesejmu velika izredno poučna cestna razstava »Naša cesta«.

Ko je bil avtomobil še luksuzno prevozno sredstvo...

Tudi pri nas, čeprav še nimamo avtomobilskih cest, avtomobil ni več luksuz. Avtomobilizem ter motorizem sploh se zelo naglo razvijata, ker moramo dohiteti, kar smo zamudili. Doslej pri nas še ni bilo mnogo večjih avtomobilskih razstav, kakršne prirejajo v velikih mestih po svetu ter jim posvečajo izredno pozornost. Letošnja avtomobilska razstava na pomladnem ljublj. velesejmu od 4. do 13. junija pa bo zelo velika in lepa. Razstavljeni bodo avtomobili vseh sloviti svetovnih znamk in najnovejših modelov. Zanimanje za razstavo bo še tem večje, ker bo v tistih dneh tudi v Ljubljani kongres Društva za ceste; udeležili se ga bodo številni odlični zastopniki oblasti in ustanov, ki jim mora biti še posebno pri srcu izpopolnitev našega cestnega omrežja in razvoj motorizma. Država brez motorizma nima bodočnosti!

Trgovinski zakon in Predpisi o izvršbi in zavarovanju

V zbirki zakonov in uredb, ki jo izdaja knjižna založba tiskarne Merkur v Ljubljani, sta izšle dve važni knjižici, in sicer »Trgovinski zakon« (LIV. zvezek zbirke) in »Predpisi o izvršbi in zavarovanju« (LVI. zvezek). — Knjižica »Trgovinski zakon« je pregledan ponatis besedila iz »Službenega lista«, čigar prevod je oskrbel avtor tega zakona, g. vseučilišni profesor dr. M. Škerlj, ki je knjižico opremil tudi z uvodom in vsebinskim in stvarnim kazalom. Ker stopi trgovinski zakon v veljavo, ko izide uvodni zakon zanj — ki ga je pa pričakovati v najkrajšem času, je vsekakor izrednega pomena, da se naši gospodarstveniki — trgovci, industrialci, pravniki idr. že sedaj temeljito seznanijo s predpisi novega trgovinskega prava. — Knjižica, obsegajoča XXXII + 332 strani, se dobiva v vseh knjigarlah mehko vezana po din 48.—, v platno vezana pa po din 56.—.

Francija

bo tudi zastopana na letošnjem pomladnem ljubljanskem velesejmu od 4. do 13. junija z reprezentativno razstavo industrijskih izdelkov in knjig. Razstavljenih bo 3000 francoskih knjig. Francija torej navezuje z nami gospodarske

vezi v znamenju kulture, kar cenimo v teh časih še prav posebno. Edinstvena posebna razstava na pomladnem velesejmu bo »Cesta«, ki bo nazorno pokazala, kako pomembna gospodarska in mednarodna pokrajina je Slovenija, ki leži na križišču mednarodnih poti in na razpotju treh velikih narodnih skupin: Slovanov, Germanov

in Romanov. Med velesejmskimi dnevi bo v Ljubljani kongres Društva za ceste in zato bo pomen cestne razstave še večji. V slogu s cestno razstavo pa bo tudi velika avtomobilska razstava, doslej največja v Ljubljani. Ob tej priliki bo v industrijskem delu prireditve tudi popolna, prav mogočna razstava naše tekstilne industrije.

Poseben pomen je treba pripisovati tudi razstavi izdelkov ženskih domačih obrtov, ker bo pokazala, da so domači ženski obrti pomembni gospodarski činitelj in njihovi izdelki tudi učinkovito propagandno sredstvo v drugih državah. Razstava pohištva bo tudi letos zares lepa in bogata ter bo izredno skrbno aranžirana.

Zahteve obrtnikov Tabor obrtnikov v Laškem

V soboto je bil v Laškem občni zbor Zveze obrtnih društev za iravsko banovino. Občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan, je vodil predsednik in zbor. svetnik Rebek. Predsednik je iskreno pozdravil vse delegate ter zlasti sreskega načelnika Tekavčiča, nar. poslanca Pleskoviča, zastopnika občine Hrastelja in zastopnika Zbornice za TOI zbor. svetnika Ambrožiča.

Poslovno poročilo je podal tajnik zveze Lavrenčič. V svojem poročilu je opisal vse težave, s katerimi se mora boriti zveza. Posebno težke posledice nastajajo dostikrat, ker se izdajajo novi zakoni ne da bi obrtniki sodelovali pri njih sestavi. Obrtniki se boje, da tudi pri novi noveli obrtnega zakona ne bodo predlogi obrtnikov zadostno upoštevani. Ponovno zahtevajo obrtniki, da se ustanovi gospodarski svet, ki ga predvideva tudi že ustava. Nato je poročal tudi o organizacijskem delu zveze in o novih obrtnih društvih, ki so se ustanovila.

Občni zbor so nato pozdravili ter mu želeli čim več uspeha sreski načelnik Tekavčič, zastopnik občine Hrastelj, zbor. svetnik Ambrožič, zvezni tajnik Igljč in podpredsednik Vahtar iz Maribora.

V nedeljo dopoldne pa je bil velik obrtniški tabor v dvorani Tenke. Udeležba na taboru je bila zelo dobra ter so se poleg že omenjenih zastopnikov udeležili zborja še podnačelnik dr. Orožen, častni predsednik in zbor. svetnik Zdravec, zastopnik Zveze hrvatskih obrtnikov iz Zagreba Volčanšek, ravnatelj Obrtne banke v Ljubljani Rajko Ogrin in drugi. Občni zbor so pozdravili dr. Windischer, tajnik zbornice dr. Pretnar in drugi. Po z odobravanjem sprejeti brzojavki Nj. Vel. kralju je pozdravil zbor kot domačin predsednik Obrtniškega društva v Laškem Vavpotič, cela vrsta obrtnikov ter v imenu trgovstva podpredsednik Zbornice za TOI Konrad Elsbacher ter predsednik združenja trgovcev Herlah.

Predsednik Rebek je nato poročal o položaju obrtniškega stanu, nakar je poročal še blagajnik Urbas. Na koncu zborovanja so bile sprejete naslednje resolucije:

1. Takoj se naj sprejme zakonski načrt o zatiranju šušmarstva, ki so ga predlagale obrtniške zbornice in obrtni odseki skupnih zbornic.
2. Vsa rokodelska dela v mariborski kaznilnici se morajo ustavititi, prav tako tudi vsa režijska dela po avtonomnih ustanovah.
3. Izvede naj se starostno zavarovanje obrtnikov v smislu določb obrtnega zakona.
4. Predpisi o pavšalni pridobitni obrtnikov se naj spremene tako, da imajo pravico do pavšaliranja obrtniki, ki zaposlujejo največ 4 pomočnike in ki uporabljajo največ 4 konjske sile.
5. Ustanovi naj se gospodarski svet.
6. Oblastva naj zagotove potrebna sredstva za strokovno izpopolnitev obrtništvu in njegovega narasčaja.
7. Obrtnikom naj se nudi finančna zaščita.

Konec resolucije poudarja, da se obrtništvu zaveda svojih nalog za narodno gospodarstvo in da hoče lojalno sodelovati pri delu za utrditev in napredek Jugoslavije. Toda tudi obrtniške potrebe se mo-

rajo upoštevati. Resolucija je bila sprejeta z živahnim odobravanjem vseh zborovalcev.

Počastitev Jakoba Zdravca

Na predvečer velikega obrtniškega tabora v Laškem so priredili delegati obrtniških društev v hotelu Savinja družabni večer na čast zaslužnemu obrtniškem voditelju Jakobu Zdravcu iz Središča, ki je praznoval te dni 40letnico svojega uspešnega obrtniškega delovanja. V izbranih besedah se je spominjal pionirskega dela slavljenca predsednik Josip Rebek. Ne samo v korist obrtnikov je bilo delo Jakoba Zdravca, temveč vsega našega naroda, saj je bil Jakob Zdravec vse življenje eden naših najodličnejših nacionalnih delavcev. Za korist našega malega in srednjega človeka je neprestano delal in se trudil Jakob Zdravec in zato si je tudi pridobil za vedno hvaležnost obrtnikov in vsega slovenskega naroda. Cela vrsta zastopnikov raznih organizacij je na-

to čestitala g. Zdravcu k jubileju, med drugimi tudi podpredsednik zbornice Konrad Elsbacher, narodna poslanca Pleskovič in Prekoršek ter njegov stari in vedno zvesti soborec novinar Ante Beg.

Vsem se je zahvalil g. Jakob Zdravec, češ da je to preveč časti zanj, ker da je storil samo to, kar je bila njegova dolžnost. Nato pa je iz svojega na bojih in uspehih bogatega življenja opisal nekatere posebno značilne dogodke ter se spominjal začetnega dela za ustvaritev obrtniških organizacij na bivšem Stajferskem.

Večer je potekel v najlepšem duhu ter dokazal, da slovenski obrtniki cenijo zasluge svojih vodilnih mož.

Tudi »Trgovski list« iskreno čestita jubilaru g. Jakobu Zdravcu, ki ga šteje »Trgovski list« tudi med svoje najodličnejše sodelavce. Članki g. Zdravca so se vedno odlikovali po svoji strokovni višini in vsak članek je zato tudi držal.

Na mnoga leta, zaslužnemu voditelju obrtnikov g. Zdravcu!

Znižanje telefonskih pristojbin neodložljivo

Cenen telefon bi povečal dohodke poštne uprave

Pred kratkim smo se na tem mestu bavili z nedostatki institucij in naprav naše poštne uprave in ugotovili, da je potrebna poštna služba, pa tudi ves brzojavni in telefonski promet temeljite remedure. Trgovski krogi v Mariboru se že delj časa podrobno bavijo z vsemi vprašanji, ki so z zboljšanjem te službe v tesni zvezi. Ponovno so proučili ves kompleks tega problema in že tudi stopili z odločujočimi lokalnimi činitelji v stike, vendar so tem roke vezane in je odvisna odločitev od višjih instanc, v prvi vrsti od ministrstva pošte in brzojava v Beogradu.

Po podrobni proučitvi sedanjega stanja telefonskih naprav, gospodarskega stanja severnega dela Slovenije, v prvi vrsti Maribora in zaledja, ter razvojne možnosti javne govorilne naprave so prišli naši trgovski krogi do sklepa, da se mora vsa telefonska služba temeljito modernizirati, tako da bo ustrezala sodobnim zahtevam. V prvi vrsti pa je potrebna reforma telefonskih pristojbin. Računajoč z dejstvom, da potrebuje država za kritje svojih izdatkov zadostne dohodke, na drugi strani pa upoštevajoč dejstvo, da je treba razne pristojbine, ki jih zahteva poštna uprava za uporabo telefonskega omrežja, izdatno znižati, so gospodarski krogi v Mariboru mnenja, da bi se za prvo silo dale pristojbine določiti na tej višini:

Nihče ne prikriva, da je letna naročnina za uporabo telefona previsoka, ker znaša sedaj za I. in II. skupino 2800 oz. 2000 din. V teh dveh skupinah naj se naročnina zniža za 50%, od III. do V. skupine pa za 30%. Če bi poštna uprava usvojila te predloge, bi bil morda hipni finančni uspeh nekoliko slabši, znosljive pristojbine bi pa privabile toliko telefonskih naročnikov, da bi se dohodki ne samo izenačili s sedanji, temveč bi jih prav kmalu še presegli. Saj so znani številni primeri, ko si ne samo gospodar-

stveniki, ampak tudi drugi sloj ne nabavijo telefona, čeprav bi ga potrebovali, in to samo zaradi previsokih letnih pristojbin.

Ravnatoko so znatno previsoke pristojbine za razgovore v medkrajnem telefonskem prometu. Tu je treba najprej pribiti, da se je tarifa za medkrajne telefonske razgovore pred enim letom zopet zvišala. Tako je veljal do julija lanskega leta na pr. triminutni razgovor med Mariborom in Ljubljano 18, sedaj pa velja 20 dinarjev. Kakšni razlogi so bili tudi odločilni za poštno upravo, ni znano. Dejstvo je, da so sedaj veljavne pristojbine za medkrajne razgovore pretirane in da jih je treba znižati na znosljivo višino.

Gospodarski krogi v Mariboru predlagajo te pristojbine za navaden triminutni razgovor, in sicer:

do 50 km	din 5—
od 50 do 100 km	„ 10—
od 100 do 200 km	„ 15—
od 200 do 400 km	„ 20—
od 400 do 600 km	„ 25—
in na večje razdalje	„ 30—

Tudi za medkrajne razgovore velja isto, kar smo preje rekli glede znižanja telefonske naročnine. Ni dvoma, da se bodo gospodarski krogi v medkrajnem prometu v veliko večji meri posluževali telefona, tako da bo večji dohodek iz teh pristojbin znatno nadkrilil izpadek zaradi znižanja govorilnih pristojbin. Poslovnemu življenju bo s tem storjena velika usluga, ker se bo olajšalo in zlasti pospešilo medsebojno obvečevanje med komitenti, državni erar bo pa razen tega brez dvoma zabeležil nadaljnji porast dohodkov, ki mu jih donaja poštna in zlasti telefonska uprava. Sicer pa mora veljati načelo, da se pri napravah, ki služijo javnemu življenju, ne smejo postavljati pretirane zahteve v svrhu ugodnih finančnih efektov. Določiti je treba ustrezajoče in znosljive cene, da se doseže zaželeni uspeh. Za večji promet je vsekakor treba nuditi primerne pogoje.

Politične vesti

Mussolinijev govor v Genovi je v Franciji razočaral. Vendar pa piše poluradni »Temps«, da bo vseeno prišlo do francosko-italijanskega sporazuma.

Preliminarna pogajanja med francoskim odpravnikom poslov in zun. ministrom Cianom so bila že končana ter se bodo pogajanja nadaljevala in zaključila, kakor hitro bo imenovan novi francoski veleposlanik v Rimu.

Italijansko-francoska pogajanja vendarle ne potekajo tako ugodno, kakor so se dosedaj glasila poročila. Prvi opomin v tej smeri je bil že Mussolinijev govor v Genovi, ko je opozoril, da loči Španija obe državi. Sedaj se te vesti potrjujejo in vse kaže, da ni Hitler Mussoliniju samo zajamčil mejo ob Brennerju, temveč mu priznal tudi posebne interese v Španiji in tudi v drugih delih Sredozemskega morja.

O Henleinovem londonskem obisku objavljajo angleški listi zanimiva poročila. Henlein se je najprej sestel s Churchillom, s katerim se je razgovarjal 3 in pol ure. Nato je bil na obisku pri poslancu Ricolsonu, zvečer pa se je sestel s prvim diplomatskim posvetovalcem vlade sirom Vansittartom in še s češkoslovaškim poslanikom Janom Masarykom. Angleški državnik so Henleinu jasno povedali, da angleško javno mnenje nikakor ne bi moglo ostati mirno za primer napada na Češkoslovaško in da bi po vsej verjetnosti bila v primeru vojne Anglija aktivno na strani Francije. Henlein je imel tudi priliko spoznati, da je to javno mnenje v Angliji mnogo močnejše, kakor je mislil. Zato je tudi Henlein zelo omilil svoje stališče ter dejal, da je nastopil v Karlovih varih tako radikalno samo zaradi najmlajših pristašev stranke. Češki listi menijo, da se je s Henleinovim londonskim obiskom situacija zboljšala in da je napetost popustila. Listi poročajo, da bo v kratkem sestanek med Hodžo in Henleinom.

Značilno je, da pišejo celo angleški listi, ki zagovarjajo izolacionistično stališče, da morajo sudetski Nemci omejiti svoje zahteve. »Evening Standard« piše, da ni nobenega razloga za pesimizem in da se ni treba bati vojne, ker Hitler zaradi Češkoslovaške ne more pričeti vojne.

Češkoslovaška vlada je odgovorila na demaršo Francije in Anglije glede ureditve nemškega manjšinskega vprašanja na Češkoslovaškem. Češkoslovaški odgovor je sestavljen v zelo prijateljskem tonu in naglašja, da praska vlada demarše Anglije in Francije ne smatra kot vmešavanje v svoje notranje zadeve. Nota pravi, da bo praska vlada začela takoj po sestavi manjšinskega statuta pogajanja z nemško manjšino.

Poleg angleškega letalskega ministra lorda Swintona je odstopil tudi kolonialni minister lord Harleek. Ministrski predsednik Chamberlain je nato izvršil manjšo rekonstrukcijo svoje vlade.

Novi belgijski ministrski predsednik Spaak je prečital deklaracijo svoje nove vlade. Deklaracija poudarja, da bo vlada ostala demokraciji zvesta, da pa bodo potrebne nekatere reforme. Predvsem bo vlada predložila parlamentu nov zakonski načrt o tisku. Socialistični in liberalni poslanci so glasovali za vlado, katoliški pa se še niso odločili, vendar pa vladi ne bodo nasprotovali.

Japonska ofenziva je prinesla Japoncem velik uspeh, da sta se obe japonski armadi, severna, ki prodira od Pekinga in Tiencina ter južna, ki prodira iz Sangaja združili. Japonci pravijo, da bodo sedaj z lahkoto premagali kitajske četnike, ker so ti sedaj odrezani od kitajskega zaledja. Glavni uspeh so dosegli Japonci s svojimi motoriziranimi oddelki.

Po japonskih vestih so japonske čete na šestih mestih predrle kitajsko fronto ter dosegle odločilno zmago. Po kitajskih vesteh pa japonska zmaga vendarle ni tako popolna ter se za mesto Hsičov še vedno blijejo obupni boji. Kitajski bataljoni smrti se bore odlično. Čangkajšek je na fronti in vodi organizacijo nove kitajske fronte.

Predsednik braziljske republike je v svojem govoru poudaril, da so zadnji poskus državnega udara v Braziliji organizirale neke tuje sile.

V Grčiji je bila odkrita velika komunistična zarota ter je bilo aretiranih 70 oseb.

**Pripravljajte se
za trgovski kongres!**

Denarstvo

Občni zbor Zveze jugosl. hranilnic

V soboto dne 14. maja 1938. je bil v prostorih Mestne hranilnice ljubljanske občini zbor Zveze jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani, ki združuje vseh 29 slovenskih samoupravnih hranilnic. Odborovo poročilo je zlasti poudarjalo pomen likviditetnih kreditov Narodne banke, ki so omogočili vsaj delno in postopno mobilizacijo hranilnic in s tem tudi vrnitev zaupanja vlagateljev v hranilnice. Hranilnice se zavedajo dejstva, da so denarni zavodi vseh vrst tesno povezani med seboj; zato je v interesu vsake hranilnice, da poslujejo normalno tudi ostali denarni zavodi vseh vrst. Hranilnicam se priporoča, da izkoriščajo v čim večjem obsegu 30dnotne likviditetne kredite, ker s tem najbolj ustrezajo vlagateljem. Pri nekaterih zavodih še niso rešene vse formalnosti za doseg te kreditov.

Zaupanje vlagateljev se kaže zlasti v porastu novih vlog: dosega znane številke kažejo prav lep napredek. Dočim so znašale vse vloge pri hranilnicah 30. aprila 1937. 1027 milijonov din, so znašale 30. aprila 1938. že 1.064 milij. V preteklem letu so odpadle pri različnih hranilnicah izplačilne omejitve za stare vloge. Zaščitene vloge pri zaščitenih hranilnicah znašajo danes le še nekaj nad 100 milij. din. V l. 1937. in 1938. ni zaprosila nobena hranilnica za zaščito.

Da se normalizira poslovanje hranilnic, naj se končno izpolnijo še naslednje njihove zahteve, izražene v posebni resoluciji:

1. Država naj prevzame oz. izplača v smislu mirovnih pogodb predvojna avstro-ogrska državna in deželna posojila, ki se nahajajo v rokah naših državljanov.
  2. Hranilnicam naj se vrne pravica sprejemati pupilni in ostali javni denar ter denar bratovskih skladnic.
  3. Naproša se Narodna banka, da dovoli 30dnotne likviditetne kredite tudi za oprostitve vlog nad din 10.000.—
  4. Država naj nostrificira srbska predvojna posojila, nahajajoča se v rokah naših državljanov.
- Z občnega zbora so bile poslani brzojavne odločilni faktorjem, zlasti pa članom kraljevske vlade in guvernerju Narodne banke, ki so se zavzeli odločno za dovolitev likviditetnih kreditov ter s tem pripomogli k poživljenju hranilnic.

Za nadaljnjo poslovno dobo je bil izvoljen ves dosedanji odbor na čelu z dolgoletnim predsednikom g. F. Pretnarjem.

Prva tranša novega 6%nega notranjega posojila v višini 700 milijonov din je bila razdeljena takole: 250 milijonov din dobi vojno ministrstvo, 200 milijonov prometno in 250 milijonov din gradbeno ministrstvo. Od 250 milijonov, ki jih dobi gradbeno ministrstvo, se bo porabilo 125 milijonov za ceste, 62,5 milijona za melioracijska dela in 62,5 milijona za javna poslopja.

Narodna banka je izplačala dne 14. maja klirinško nakaznico v italijanskem kliringu št. 13.352 z dne 29. januarja. V turškem kliringu je izplačala nakaznico št. 1635 z

dne 17. septembra in po poljskem kliringu nakaznico št. 1047 z dne 26. novembra 1937.

Sabačka trgovačka banka je stopila v likvidacijo.

V Hoku se je ustanovila občinska hranilnica z osnovno glavniico 100.000 din.

Romunski lej je začel v zadnjem času padati, ker je vlada prepovedala objavljanje dejanskega tečajja leja na svobodnem trgu. Gospodarski krogi kažejo na Romunskem neko rezerviranost, zlasti zaradi zvišanja neposrednih davkov in davka na poslovni promet.

Francosko obrambno posojilo v višini 5 milijard frankov je doseglo velik uspeh. Rok za podpisovanje posojila je bil določen na tri dni, a je bilo posojilo v celoti podpisano že takoj dopoldne pr-

vega dne. Če bi bile sprejete vse ponudbe, bi bilo posojilo podpisano v trikratnem znesku.

Francoska banka je znižala obrestno mero od 3 na 2 1/2%. To je mogla Francija odrediti, ker je nastalo pomirjenje na francoskem trgu ter se je začel pobegli kapital vračati v Francijo.

V Rimu se je sestaj kontrolni odbor garancijskih držav za avstrijska mednarodna posojila, ki jih je dobila Avstrija s pomočjo Zveze narodov. Za to posojilo so v glavnem garantirale Francija, Italija, Anglija in Češkoslovaška, za manjše zneske pa tudi Španija, Nizozemska, Švica in Švedska. Sedaj gre za to, da bi Nemčija izpolnjevala obveznosti Avstrije.

V Italiji se je znižala vsota tujih deviz, ki se dovoljuje za družabna potovanja Italijanov v tujino, od 10.000 na 5000 lir.

obnove vsake tri mesece. Na zadnji seji Mestnega sveta so bili določeni oni člani, ki za mestno občino mariborsko in Mestna podjetja podpisujejo zadolževanje teh dveh javnih korporacij.

Ker je Mestna hranilnica mariborska eskontirala zadnje mesece že nekaj večjih terjatev v eni ali drugi obliki, je prejela v teku enega leta prav lepe zneske, s katerimi lahko zadovolji večino svojih vlagateljev. Nove vloge, ki se ji zaupajo v vedno večji meri, pa precej služijo za dovoljevanje novih kreditov, ki pa so zaenkrat le kratkoročni, ker se zavod za daljšo dobo ne more vezati. Mestna hranilnica je na najboljši poti, da postane v kratkem zopet tako trden in neomajen denarni zavod, kakršen je bila pred nastopom svetovne gospodarske krize. Upati je tudi, da bo poslovanje Mestne hranilnice mariborske, ki se zadnje čase prav zadovoljivo razvija, prineslo zavodu toliko dobička, da bo z njim tekom let krila izgube, ki jih je imela z razdolžitvijo kmetov.

Sanacija Mestne hranilnice mariborske

Predjem Narodne banke na račun odškodnine za odstopljene kmetske dolžnike

Mestna hranilnica mariborska je eden najmočnejših denarnih zavodov Slovenije in zlasti samoupravnih hranilnic. Kakor vsi denarni zavodi, je tudi ta regulativna hranilnica prišla pred nekaj leti zbog gospodarske in s to zvezane denarne krize v kočljiv položaj. Zavod ni mogel zadovoljiti vlagateljev v zadostni meri in varčevalci so se morali zadovoljiti s tem, da dobe na račun svojih terjatev vsak mesec jedva par dinarjev. Naporom vodstva in zlasti mestne občine se je končno posrečilo spraviti poslovanje v kolikor toliko normalni tir. Mirno lahko trdimo, da je hranilnica prebrodila vse težave in da sedaj lahko z zaupanjem zre v bodočnost. Posrečilo se je dobiti od državnih denarnih zavodov znatne zneske, da more hranilnica zadovoljiti vlagatelje.

Lani je mestna občina mariborska dosegla pri Hipotekarni banki kraljevine Jugoslavije, da je dobila po ugodni obrestni meri dolgoročno posojilo 18 milijonov dinarjev, s katerim je poravnala vse svoje obveznosti, ki jih je imela do svojega komunalnega denarnega zavoda. Mestna hranilnica je na ta način prejela od občine lep znesek, s katerim se je znatno povečala njena likvidnost. Zavod izplačuje vedno večje zneske vlagateljem, ki se pa te ugodnosti nikakor ne poslužujejo v oni meri, kot smo se pred dobrim letom pričakovali.

Dejstvo je, da se zaupanje vlagateljev do tega komunalnega zavoda dviga in da se ljudje ne boje več za denar, ki so ga svoječasno zaupali hranilnici. Prebivalstvo ve,

da je denar varno naložen in da za vse vloge jamči mestna občina mariborska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Kdor ni v stiski, se ne obrača do hranilnice in pusti svoj denar še nadalje dobičkanosno naložen. Ne samo to, Mestna hranilnica zaznamuje nagel porast novih vlog, ki so vsak čas na razpolago vlagatelju. Mnogo takih, ki so dvignili svoj denar in ga imeli shranjenega doma, misleč, da na ta način ni denar več v nevarnosti. Ko so se pa prepričali, da so jim prihranki vsak trenutek v hranilnici na razpolago, so svoj denar zopet zaupali zavodu.

V velike neprilike je prišla Mestna hranilnica mariborska, kakor večina vseh denarnih zavodov, z uredbo o razdolžitvi kmeta. Manjše zneske je morala, kakor znano, hranilnica do polovice odpisati, ostalo polovico vseh svojih kmetskih upnikov pa izročiti Privilegirani agrarni banki. V zamejnih občinah je odstopljene terjatve do svojih upnikov dobi hranilnica od Agrarne banke 3% oblagacije za likvidacijo kmetskih dolgov. Te oblagacije pa so izplačljive šele v 20 letih. S temi zadolžnicami hranilnici ni mnogo ustrezno, ker pride šele čez 20 let do svojega denarja, da z njim zadovolji svoje upnike, to je stare vlagatelje.

Vlada je že delj časa delala na to, da omogoči denarnim zavodom, v prvi vrsti regulativnim hranilnicam, ki so zelo prizadete z uredbo o kmetskih dolgovih, da že sedaj razpolagajo z zneski, ki jih bodo na račun odstopljenih kmetskih terjatev prejeli šele čez nekaj let. Vlada se je dogovorila z državni-

mi denarnimi zavodi, da ti stavijo del svojega ogromnega denarja, ki so ga zadnja leta zbrali iz vseh delov države, na razpolago hranilnicam in kreditnim združenjem. Prvim daje likvidnostna posojila Narodna banka, drugim pa Poštna hranilnica. Ta posojila niso nič drugega kot predjumi na zneske, ki jih imajo denarni zavodi prejeti čez nekaj let od Privilegirane agrarne banke kot odškodnino za odstopljene kmetske dolžnike.

Tudi Mestna hranilnica mariborska se je poslužila te ugodnosti in prejme sedaj v obliki likvidnostnega posojila 10 milijonov dinarjev od Narodne banke kot predjem na amortizacijo oblagacij za ureditev kmetskih dolgov. Obrestna mera za to posojilo znaša ravno toliko, kakor se obrestuje oblagacije, to je 3%. Mestna hranilnica mora založiti pri Narodni banki od Priv. agrarne banke prejete oblagacije v ustrezajoči višini. Narodna banka pa bo te oblagacije svoječasno eskontirala pri Priv. agrarni banki. Pri vsej transakciji gre torej le za izplačilo predjuma na terjatve pri Priv. agr. banki za odstopljene kmetske dolgove, pri čemer se Mestna hranilnica poslužuje kot posrednika Narodne banke. Mestna hranilnica je odstopila Priv. agrarni banki za 14 milijonov din kmetskih dolgov. Ostanek 4 milijonov prejme kasneje. Ta transakcija je perfektna in se posojilo oziroma predjem realizira v najkrajšem času. V smislu pravilnika za podeljevanje likvidnostnih kreditov samoupravnim hranilnicam morajo ti denarni zavodi izročiti Narodni banki posebne menice, ki se

Zunanja trgovina

Češkoslovaški uvoz je dosegel v prvih 4 mesecih letošnjega leta vrednost 3037 milijonov Kč, dočim je dosegel lani v istem času vrednost 3553 milijonov Kč. Vrednost češkoslovaškega izvoza pa se je povečala od 3459 na 3819 milijonov Kč. Letos je bila češkoslovaška zunanja trgovina aktivna za 782 milijonov, lani pa samo za 106 milijonov Kč.

Avstrija je izvozila v prvem letošnjem tromesečju lesa za 1754 milijona šilingov, lani pa za 2499 milijona šilingov.

Na pobudo Nemčije se začne med Anglijo in Nemčijo trgovinska pogajanja zaradi revizije nemško-angleškega plačilnega sporazuma ter zaradi nove ureditve medsebojnega trgovinskega prometa in drugih vprašanj, ki so postala po priključitvi Avstrije nujna. Anglija je pristala na pogajanja samo pod pogojem, da Nemčija prevzame vse finančne obveznosti Avstrije. Zaradi avstrijskih finančnih obveznosti se bo morala Nemčija pogajati posebej ter to vprašanje urediti na mednarodni osnovi.

Nemčija je l. 1937. izvozila v Romunijo 40.500 ton strojev in skupni vrednosti 36 milijarde lejev, to je za 16 milijarde več, kakor v letu 1936. Glede uvoza strojev v Romunijo je Nemčija z 201% na prvem mestu, na drugem je Češkoslovaška s 148%, nato Anglija z 96% in Avstrija z 808%.

Poljska se v zadnjem času zelo trudi, da bi pridobila za luko v Gdinijski tudi češkoslovaški promet. Število brezposelnih je v Češkoslovaški padlo v aprilu za 73.000 na 361 tisoč. V aprilu 1933., ko je bila brezposelnost največja, je bilo brezposelnih 795.900, l. 1936. 719.160, l. 1937. 503.623 in leta 1938. samo 361.183.

Zetev bombaža v Sev. Braziliji je bila uradno ocenjena na 171.000 ton, dočim je lani znašala samo 132.000 ton.

Rudolf Dostal:

Naše stare trgovske in prometne ceste

IV.

Valvasor o prometnih zvezah

Ljubljana je bila središče in križišče prometnih žil in cest. Z Blede je vodila v Bohinj jezdna in pešpot. Tovorne poti so šle tudi skozi Gorenjsko in Škofjo Loko proti Gorici. Naravne ovire in zapreke so pogosto premagali s predori. Najvažnejši je bil predor skozi Ljubelj, ki smo ga omenili kot delo nadvojvode Karola. Valvasorjev neprestano snujoči duh se je bavil z načrtom, da bi pot čez Ljubelj skrajšal s predorom od Svete Ane naravnost skozi goro do Svete Lenarta ter bi se moglo skozi ta predor jezdit v voziti. Za izvedbo svojega načrta, ki je bil zanj že izvršil potrebna merjenja, je zahteval od cesarja Leopolda podporo in carino, toda kuga, ki je bila baš takrat izbruhnila, je preprečila izvedbo. Razen Ljubeljskega predora nam Valvasor še navaja načrte: pri Podkorenju; skozi Šmarjetno goro proti Škofji Loki;

skozi Učko goro; pri Škocjanu; pri Pečah v Moravški dolini; skozi Limbarsko goro proti Blagovici; pri Kočevju in končno pri gradu Luknji na Dolenjskem.

V tisti dobi je bil način trgovskega prometa v naših krajih sila preprost. Blago se navadno ni prevažalo na vozeh, temveč se je večinoma prenašalo v tovornih z mulami, osli in konji. Seveda takrat še ni bilo dobrih, izgajenih cest, ali vsaj malo. Nove prometne zveze so bile ustvarjene in stare ceste popravljene šele pod cesarjem Karolom VI. Zvezali so Dunaj s Trstom in z Reko, zgradili novo cesto iz Maribora skozi Dravsko dolino v Celovec, popravili cesto čez Ljubelj in zvezali Reko s Karlovcem. V Valvasorjevem času je šla vsa trgovina po slabih, ozkih tovornih potih; tvorjenje je bil donosen zaslužek kranjskih kmetov. Logatčani in Vrhnjčani so preložili blago, ki so ga bili pripeljali po Ljubljani, na svoje konje in mule ter ga tvorili naprej proti Trstu in Gorici. Ta kupčijski promet je cvetel zlasti na Gorenjskem. Valvasor nam ga opisuje takole: »Na Gorenjskem se preživlja mnogo ljudi s tvorjenjem; blago prenašajo na konjih proti Gradcu, Dunaju, Salzburgu, Trstu, Gorici in v druge kraje, in sicer:

vino, olje, sol, žito, platno, živo srebro, železo, jeklo in druge stvari. V deželi ni pravih voznikov, ki bi prevažali težke tovore kakor v Nemčiji, zato blago, ki ga taki tovarniki ne morejo spraviti naprej, prevažajo z majhnimi vozlički. Z njimi vozijo železo in jeklo dvakrat na teden v Ljubljano, tukaj pa naložijo žito in druga živila za svoje rudnike. Mnogi, ki tržijo s platnom, ga izvažajo v Italijo, kamor pošiljajo tudi konje. V inozemstvo tvorijo tudi domače blago, ki se imenuje mezlan ter se ga mnogo izdeluje skoro v vseh gorenjskih vaseh.«

Začetki poštnega prometa

V 16. stoletju se je polagoma razvil poštni promet kot splošno koristna ustanova iz državnih kurirjev, ki so potovali od meje v Gradec in na Dunaj. Nadvojvoda Karol je ukazal 17. marca 1573. deželnim stanovom kranjskim, da naj se posvetujejo o tem, kako bi na vsake štiri dni hodil iz Ljubljane v Gradec in nazaj brzi poštni sel, tekač, ki bi prevzemal od deželnih oblasti in zasebnih ljudi pisma, ter o pristojbinah za ta posel. Deželni stanovci so mislili najprej na lastno ustanovitev pošte ter so hoteli plačati poštnega sla po 4 krajcarje za vsako miljo, to-

da na ponovni pritisk vlade so končno 21. oktobra 1573. dovolili znesek 200 goldinarjev. S tem je bila ustanovljena prva pošta na Kranjskem. Leta 1578. v juniju je nadvojvoda Karol zahteval letni prispevek 300 gold. za ustanovitev poštnega prometa s konji od Maribora do Ljubljane, kar so deželni stanovci tudi takoj dovolili. Nasprotno pa je bila zahteva nadvojvode 5. maja 1584. glede prispevka letnih 300—400 gold. za ustanovitev poštnih zvez z Benetkami odklonjena, češ da »nimajo od te nobene koristi, da nimajo baš velikega pismenega stika z Benetkami in da imajo deželni stanovci že itak izdatke, ki jih komaj zmagujejo. Knežja visokost naj na kak drug način oskrbi to pošto, predvsem naj pozove trgovce pri dvoru in zunaj zaradi prispevkov.«

Pod nadvojvodo Karolom ustanovljena pošta je v 17. stoletju znatno napredovala. Glavni poštni urad je bil v Ljubljani, kamor je prihajala pošta vsak torek iz Benetk čez Gorico, Sv. Križ, Hrušico, Logatec in Vrhniko. Od Karlovca je šla skozi Metliko, Novo mesto, Trebnje in Višnjo goro. Vsak četrtek je prihajala z Dunaja čez Podpeč pri Lukovici. Pošta z Dunaja, oziroma iz Benetk se je takoj izmenjala; na Karlovec nazaj

je šla pošta vsak petek. V Celovec, na Reko in drugam so odhajali le tako imenovani »Ordinari«, poštni tekači. Poštna zveza s Trstom se je uvedla s pogodbo 29. januarja 1688., ki sta jo sklenila ljubljanski poštar Wolfgang Ziga baron pl. Strobellohoff in Domenico dell'Argento, pooblaščenec tržaškega mestnega sveta. Pisemsko pošto v količkah večje kraje so prenašali poštni sli. Pošto je vzdrževal, kot državno zadevo, dvorni urad, dežela pa je plačevala letni prispevek. Dolenjsko pošno progo je vzdrževala dežela. Cesarski poštni nameščenci v Benetkah so posredovali tudi pošiljanje časopisov, za to so deželni stanovci plačevali posebno doklado. Leta 1672. je dobil Sebastijan Giulietti za ta posel dvanaest dukatov. Poštni upravitelj v Gradcu je dobil leta 1673. za časopise ob Novem letu 55 gold., poštni odpravnik 15 gold in poštni pisarji 12 gold. Po Valvasorju so bili takrat poštarji: na Brdu pri Podpeči Jurij Ernst Kraa(?); v Višnji gori Janez Florjančič; v Trebnjem Joh. Halbertaller; v Novem mestu Nikolaj Lisentin; v Metliki Adam Peo; na Vrhniki Joh. Hoffmann; na Hrušici v samotnem poštnem poslopju, ki so ga roparji pogosto napadli, Janez Krstnik Nussdorfer.

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje tvrdke:

Manufaktura Hojer Ernest & Pisansky Josip, Jesenice. Obratni predmet: trgovina z mešanim blagom na drobno. Javna trgovska družba. Družbenika: Ernest Hojer in Josip Pisansky, oba trgovca na Jesenicah. Trdsko zastopata oba družbenika samostojno.

Dominik Bezenšek, trgovina z mešanim blagom na drobno in na debelo v Ljubljani.

Ivan Pieliek, trgovina z južnim in domačim sadjem ter zelenjavo na debelo, Ljubljana.

M. Stele, trgovina z južnim in domačim sadjem, zelenjavo in deželni pridelki na debelo, Ljubljana, Pogačarjev trg. Imetnik Marija Stele. Vpiše se Davorini Stele, dipl. oec. podeljena prokura.

Tovarna strojil, družba z o. z. v Majšperku, preosnovana iz tovarne strojil, delniške družbe v Majšperku. Osnovna glavica v višini din 1.000.000 — je vplačana v gotovini. Poslovanje: 1. Franjo Novak, industrialec v Majšperku, 2. Marija (Mici) Kubriht, industrialca v Majšperku. Trdsko zastopa vsak poslovodja samostojno.

Usnjarna A. Omersa in druga, Visoko št. 60 pri Kranju. Obratni predmet: nakup in strojenje surovih kož, prodaja izdelkov in strojenje po naročilu. Komanditna družba. Osebnostni družbenik Anton Omersa, usnjarnar na Primskovem.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Josi Paar in drug, Jesenice. Družbo zastopata odslej družbenika: Paar Franc in Švinger Jakob, in sicer vsak samostojno.

Akcijska družba za kemično industrijo na Dunaju, podružnica v Ljubljani. Izbrisejo se člani upravnega odbora: dr. Eugen Ritter von Boschan, dr. Landau Josef, Bunzel Martin, Weiss Richard, Lassner Teodor ter prokuristi: inž. Koenig Karl, Deutsch Sigmund, Berend Josef in Singer Ferdinand, vpišejo pa se: Weiss Rihard, Dunaj, dr. Engel Felix in Max Hierhammer, oba Dunaj in Friderik Pflugfelder, Berlin.

Centralna transportna družba z o. z., Ljubljana. Izbrise se poslovodja Fran Šumi, vpiše pa se poslovodja inž. Albert Plemelj v Beogradu.

Express-automobili, motocikli, kolesa, družba z o. z. v Ljubljani. Spremenila se je družbena pogodba. Besedilo firme odslej: I. Rebolj, družba z o. z.

Indukt, družba z o. z. v Ljubljani. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator inž. Uhlir Hugo, industrialec v Loki pri Zidanem mostu.

Jugo-Lutz, družba z o. z. v Ljubljani. Spremenila se je družbena

pogodba. Besedilo firme odslej: Rupena-Lutz, družba z o. z. v Ljubljani. Besedilo tudi srbohrvatsko. »Kuvrta«, konfekcijska tvornica, družba z o. z., Ljubljana. Vpiše se Venčeslavu Bizjaku podeljena kolektivna prokura za centralo v Ljubljani.

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani. Vpiše se član upravnega odbora Mara Lilek, soproga industrialca v Ljubljani.

Zedinjena zavarovalnica d. d. filialna direkcija, Ljubljana. Izbrise se upravitelj filiale Dragotin Kneif in prokurist dr. Leon Skala, vpiše pa se prokurist Ivan Sinkovec, zavarovalni uradnik v Ljubljani.

Jugotekstil, družba z o. z. v Mariboru. Vpiše se poslovodja Izidor Ohrenstein, trgovec v Mariboru, ki podpisuje za firmo kolektivno s poslovodjem Vilkom Loebloom.

Knez Franc, trgovina z mešanim blagom v St. Rupertu. Izbrise se dosedanji imetnik Franc Knez, vpiše se dostavek k besedilu firme »Knez Franc nasledniki«. — Imetnik firme je Knez Marija.

Izbrisale so se naslednje firme:

Coklin & Radanovič, trgovina z mešanim blagom v Krškem — zaradi opusta trgovine.

Stele & Pieliek, Ljubljana, trgovina s sadjem, zelenjavo in deželni pridelki na debelo. Zaradi razdružitve.

Tovarna hranil »Mirim« Karl Zalokar, Maribor — zaradi prestopa obrata.

Zemljič Ivan, trgovina z vinom in deželni pridelki na drobno, Noršinci — zaradi smrti lastnika ter prestopa obrata.

Mahorič Marija, trgovina s sadjem, Poljčane, trgovina s sadjem — zaradi prestopa obrata.

Lovšin Anton, trgovina s prašiči in teleti v živem in zaklanem stanju, Ribnica — zaradi prestopa obrata.

Mehle Anton, Spodnja Draga, trgovina z govejo živino — zaradi smrti imetnika.

Kerin Franc, trgovina z vinom na debelo in drobno, Sv. Križ — zaradi opusta obrata.

Feliks Pehani, mlin in žaga, Žužemberk — zaradi smrti.

večjih količin, je tudi bila večja prodaja moke nemogoča. Sele potem, ko je PRIZAD znižal nakupno ceno, so začeli mlino bolj delati. Dober uspeh se je pokazal letos pri izvozu mlinskih proizvodov.

Naša zunanja trgovina se je razvijala lani zelo ugodno. Skupna vrednost izvoza je dosegla 6.072 milijonov din, uvoza pa 5.233 milijonov ter je bila naša trgovinska bilanca aktivna za nad 1 milijardo dinarjev. V primeri z lanskim letom se je izvozilo pšenice za 148 milijonov več. Izvoz koruze pa je presegel onega v l. 1936. celo za 607 milijonov.

Doma in po svetu

Vojni minister gen. Marič je odpotoval na povabilo turške vlade v Turčijo. Za časa njegovega bivanja v Turčiji bo vodil posle vojnega ministra ministrski predsednik dr. Stojadinović.

Za gen. direktorja drž. železnice je bil imenovan inž. Nikola Djurič. Dosedanji direktor inž. Naumović je bil upokojen.

Za predsednika upravnega in izvršnega odbora »Putnika« je bil izvoljen pomočnik glavnega ravnatelja drž. železnice Josip Cugmus.

Za našega gen. konzula na Dunaju je bil imenovan Vukašin Zivotić, dosedaj gen. konzul v Trstu.

V Sv. Juriju ob Ščavnici je bil v nedeljo slovesno odkrit spomenik kralju Aleksandru Zedinitelju. Slovesnosti odkritja se je udeležilo okoli 7000 ljudi. Spomenik je delo kiparja Nika Pirnata.

Kollmanov gradič pod Rožnikom, ki ga je zapustil umrlj ljubljanski veletrgovec Robert Kollmann kot ustanovo za onemogle trgovske pomočnike in slepce, je kupila na prostovoljni dražbi ljubljanska mestna občina za 1.952.967 din.

Italijanski koncern »Servig«, ki ima svoj sedež v Trstu in katerega načeluje grof Volpi, namerava izvesti elektrifikacijo železniške proge od Sušaka do Srbskih Moravic. Baže bo sporazum z italijansko družbo v ta namen sklenjen že ta mesec. Tudi občina v Sušaku se pogaja s »Servigom« zaradi dobave električnega toka, ker bi baže dobavljala italijanska družba ob čini tok po 0'60 do 0'65 din za kilovatno uro.

Novo preurejeni peron s podzemskimi hodniki je bil v nedeljo izročen prometu v Zagrebu.

Drž. dvorazredna trgovska šola v Požarevcu je postala trgovinska akademija.

Upravnik Pomorske akademije kapetan bojnega broda Tomo Tjanić se je vrnil v Dubrovnik iz Orana, kjer je bil leto dni predsednik mednarodne komisije za kontrolo nevmešavanja v španske dogodke.

Parna pivovarna v Skoplju je pri bilančni vsoti 30'9 milijona din imela lani 5'6 milijona din (s prenosom iz prejšnjega leta) čistega dobička. L. 1936. je imela le 3'2 milijona din čistega dobička, toda brez prenosa iz prejšnjega leta.

Novo svetovno gospodarsko konferenco nameravata sklicati Anglija in Francija s sodelovanjem U. S. A. Glavni namen konference bi bil, doseči boljše razdelitve surovin. Zato bi obsegala konferenca zlasti naslednje 4 točke: 1. Posojila bogatih držav revnim. 2. Postopna odprava carinskih mej. 3. Odprava deviznih in valutnih omejitev. 4. Dobave surovin državam, katerim te primanjkujejo. Pogajanja za sklicanje nove gospodarske konference se bodo začela takoj, ko bo dosežen angleško-ameriški gospodarski sporazum.

O judovskem ukazu v Nemčiji poroča »Pariser Tageszeitung« iz Berlina, da tamkajšnji trgovski krogi in diplomati raziskujejo učinke Göringove popisne odredbe. Arizacija nemškega gospodarstva se je z ukazom o registraciji judovskih pravic in imovine pospešila. Sodiijo, da je s tem zagotovljen za zahteve četrtletke kapital več milijard RM, večina v Avstriji. Ni še jasno, kaj bo s tujim judovskim kapitalom v Nemčiji, za katerega je interveniral ameriški poslanik. Vzrok ukaza je bilo pa tudi pomankanje deviz.

Nemška vlada je zavrnila protest Združenih držav Severne Amerike zaradi ukaza, da morajo prijaviti svoje premoženje tudi Židje, ki so ameriški državljani. Nemška vlada pravi, da je po pogodbi iz leta 1923. zavezana, da mora postopati z ameriški trgovino ali obrt tako, kakor z lastnimi. In nemška vlada se po tem ravna ter postopa z Židi, ki so ameriški državljani, natančno tako, kakor z Židi, ki so nemški državljani.

V Trstu je bila slovesno otvorena juridična in politična fakulteta.

Nemški tisk je dobil, kakor poroča »United Press«, nalogo, da sploh več ne piše o južno-tirolskem vprašanju.

Sirša koncentracija se namerava izvesti na Madžarskem na ta način, da bi v vlado vstopile tudi stranke malih poljedelcev in kršč. socialna stranka.

59 najuglednejših madžarskih liberalnih in krščanskih umetnikov in kulturnih delavcev je izdalo proglas na javnost, v katerem ostro nastopajo proti nameravanemu protizidovskemu zakonu.

Tujski promet Češkoslovaške je v letu 1937. znatno narastel, in sicer v Pragi sami za 15.711 na 106.135 oseb ali za 17%. Nemcev je bilo med temi 26, Avstrijcev 17, Angležev 7,5, Francozov 5,4, Poljakov 4,2, Rumunov 4, Jugoslovanov 3% itd. Najmočnejši dotok tujcev je bil v avgustu.

Država Irak ima na površini pol milijona km² 3.370.000 prebivalcev, od teh pol milijona nomadov. Glavno mesto države je Bagdad z 200 tisoč prebivalci, drugo največje mesto pa Mosul s 70.000 prebivalcev.

Iz stebel sončnic so začeli v Nemčiji izdelovati papir, baže zelo dober papir. Stebla sončnic pa bodo uporabljali tudi za izdelavo celuloze in plutovine.

Kanadska banka je prejela od angleške vlade 2 in pol milijona funtov in zlatu. Sodiijo, da je poslala Anglija zlato v Kanado za nakup orožja in živil.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 18. maja objavlja: Uredbo o emisiji 60dstolnega državnega posojila za javna dela in deželno obrambo — Uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet št. 16.100 — Pravilnik o spremembah in dopolnitvah v pravilniku za izvrševanje zakona o državni trošarini — Spremembi v pravilniku o obsegu in razmejitvi gradbenih obrtov — Dopolnitev uredbe o organizaciji disciplinskega sodišča lekarnarske zbornice — Razglas o oprostitvi ljudskega dela za banovinske in dovolzne ceste v dravski banovini — Razne druge razglase in objave.

Občni zbori

Trboveljska premogokopna družba ima 65. redni občni zbor dne 3. junija ob 11. v lastnih poslovnih prostorih, v Ljubljani, Gledališka ulica 3. Na dnevnem redu je tudi kooptacija dveh upravnih svetnikov.

Zadruga »Koča pod Kopo« v Slovenjem Gradcu ima občni zbor v nedeljo dne 12. junija ob 12. uri v Koči pod Kopo na Pungartu.

Prometni zavod za premo, d. d. ima 17. redni občni zbor 31. maja ob 10. v poslovnih prostorih na Miklošičevi cesti 15/I. Delnice treba položiti 6 dni pred občnim zborom. 25 delnic daje pravico do enega glasu.

Radio Ljubljana

Četrtek dne 19. maja. 12.00: Zborovska glasba (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Predavanje min. za telesno vzgojo naroda — 19.50: Zabavna črtica (Fr. Lipah, član Nar. gled.) — 20.00: Štirje glasbeni profili (radijski orkester) — 21.00: Klavirski koncert g. prof. Lipovška: Družina Bacha — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

Petek dne 20. maja. 11.00: Solška ura: Po Grškem (gdč. Julija Sušteršič) — 12.00: Iz naše domovine (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert Radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Domača keramika (ga. Dana Pajnič) — 18.20: Plošče — 18.40: Francoščina (dr. Stananko Leben) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Spor Dubrovčanov z rusko carico Katarino II. — 19.50: O mednarodnem gimnastičnem nastopu v Ljubljani — 20.00: Plošče — 20.30: Mozartova ura. Sodelujejo: gg. Vekoslav Janko, Svetozar Banovec in radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Optimistično poročilo novosadske borze

Novosadska produktna in efektivna borza je imela v nedeljo svojo redno letno skupščino. Upravni odbor borze je izdal tiskano poročilo, v katerem je tudi navedel stanje gospodarstva ter spremembe, ki so nastale v kmetijstvu, mlinski industriji in žitni trgovini. V poročilu se navajajo razne zanimive činjenice.

Uvodoma poudarja poročilo, da je upravni odbor že v lanskem svojem poslovnem poročilu konstatiral zboljšanje v vseh panogah gospodarske delavnosti. V letu 1937. se mora ugotoviti kljub neki nestabilnosti v gospodarstvu novo zboljšanje gospodarskih razmer, zlasti v mednarodni zamenjavi blaga. Bolj prijazna atmosfera je bila nstvarjena ne samo zaradi povečanja obsega mednarodne trgovine, temveč v glavnem zato, ker so se ublažile in celo odpravile nekatere ovire, ki so najbolj ovirale v prejšnjih letih mednarodno trgovino. Mnoge ovire so seveda obstajale še nadalje, vendar pa niso bile več usodnega pomena za zboljšanje trgovinske zamenjave. Zlasti so nastopile ugodne spremembe glede plačilnega prometa. S tem se je vsaj deloma opustila avtarkična gospodarska politika, ki je privedla skoro vso mednarodno trgovino v brezizhoden položaj ter škodljivo vplivala zlasti na male agrarne države. Sedaj se opaža, da skuša večje število držav odpraviti siste-

me kontingentov, preferencialov, posebnih carinskih tarif itd., ker so spoznale, da se more doseči popolno ozdravljenje gospodarstva samo v skupnem delu in solidarnosti narodov in ker se z avtarkijo dosegajo samo trenutni uspehi. Zato je tudi napetost v gospodarskih odnosih posameznih držav znatno popustila, kar dokazuje, da je kriza na umiku in da se vrača gospodarsko življenje zopet v normalen tir.

Naše kmetijstvo je dalo v preteklem letu zadovoljive rezultate tako glede donosa kakor glede cen, ki so bile v stalnem dvigu.

V notranji žitni trgovini ni bilo v lanskem letu posebnih sprememb, kljub bolj ugodnim gospodarskim razmeram se ni opazilo povečanje potrošnje moke za kruh ter je ostal promet pšenice v prejšnjih mejah. Oviro za pravilen tok notranje žitne trgovine pomeni sedanjí sistem davka na poslovni promet, ker je davčna obremenitev neenaka. Zaradi tega zahtevajo gospodarske korporacije spremembo tega sistema.

Glede izvoza žitaric v zvezi z državno intervencijo smatrajo gospodarske organizacije in ustanove, da je treba dovoliti svobodno formiranje cen na trgih v skladu s ponudbami in povpraševanjem. V času konjunktura, ko so cene v skoku, je vsako omejevanje izvozne trgovine z uvajanjem intervencije in monopoliziranjem izvoza odveč ter v škodo proizvajalcem.

Naše žitarice so se v letu 1937. izvažale v veliki meri skozi naša pomorska pristanišča, s čimer je bilo ustrezno že leta poudarjani želji naših gospodarskih ljudi. Zlasti pšenica in koruza sta se izvažali v prvi vrsti skozi Sušak in Split. Že lani pa se je izkazalo, da nimajo ta pristanišča niti zadosti prostora za vskladiščenje blaga niti nimajo dovolj priprav za pretovarjanje večjih količin. Zaradi tega so vagoni polni koruze stali cele tedne v Srbskih Moravicah in drugih železniških postajah, ki so v okolici Splita in Sušaka. Ker se izvažala koruza v glavnem v spošladanskih mesecih, ko je koruza samo šele začasno suha, se je velik del blaga pokvaril ter so imeli izvozniki ogromno materialno škodo. Zato je treba storiti vse potrebno, da se transportirajo pošiljke koruze ter sploh žitaric v tujino brez vsakega zadržavanja.

Stanje mlinske industrije je v letu 1937. bilo nekoliko ugodnejše kakor v prejšnjih letih. Vendar pa je odkup po visokih cenah takoj v začetku sezone onemogočil normalno delo mlinske industrije. Ker nadalje niso mogli mlino nakupiti

barva, plestra in kemično snajž obleke, klobuke itd. Škrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in ilka domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Frančiškanska ulica 3

Birmanska darila

ure, zlatnina, srebrnina in optični predmeti po nizkih cenah pri

J. VILHAR, urar, LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA ŠTEV. 36

